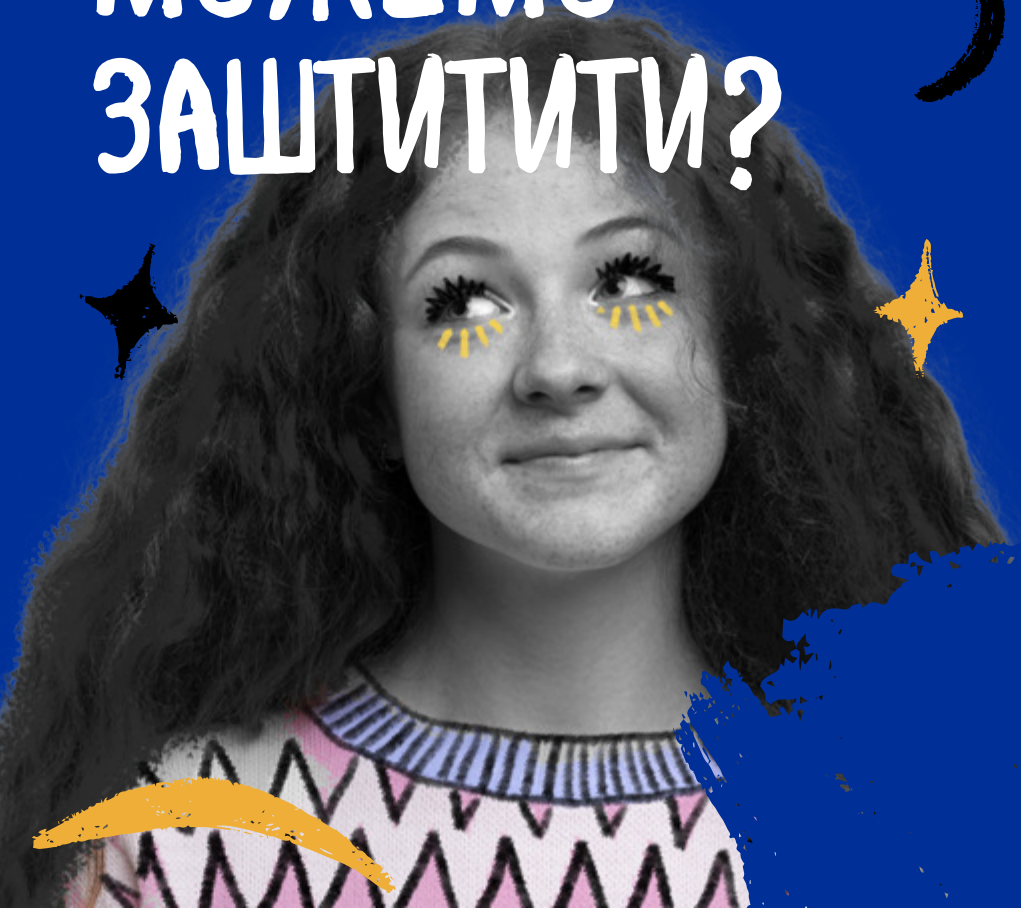

Драган Илић

ПОДАЦИ О
ЛИЧНОСТИ СУ
НАШЕ БЛАГО,
КАКО ИХ
МОЖЕМО
ЗАШТИТИТИ?

Шта су подаци о личности и која је њихова вредност?

Хајде да прво утврдимо шта су подаци о личности. То су наши:

- име и презиме
- ЈМБГ
- профили на друштвеним мрежама
- аудио-снимци
- видео-снимци
- подаци о нашој локацији
- историја претраживања сајтова
- дигитални потпис
- религијско уверење
- лични ставови
- омиљена храна, спорт, боја, музика
- број текућег рачуна у банци итд.

Све ове податке нам траже они који нам нуде услуге на интернету. Фејсбук, Гугл, Твитер, Инстаграм, Тикток и многи други зарађују користећи податке о личности својих корисника.

Сигурно знаш за изреку
„Време је новац”.

У дигиталном свету наши подаци о личности имају своју вредност. Када чуваш податке, тиме штитиш и своју приватност и време које улажеш у односе и активности до којих ти је стало, који те забављају и из којих учиш.

Разне услуге на интернету наизглед су бесплатне.

Да ли је стварно тако?

Постоји тржиште података о личности и они имају своју цену, на њима се додатно зарађује, а ми их најчешће дајемо добровољно.

Када нека компанија или институција прикупља, чува и даље користи (обрађује) наше податке о личности, назива се **руковалац**.

→ Размисли пре него што даш сагласност да се твоји подаци користе, прочитај онај део о политици приватности, дељењу твоје локације, историје твојих претраживања, колачића које прихваташ при отварању веб-сајтова.

Уколико овај корак углавном прескачеш, може се десити да једним кликом некоме даш нешто што је твоје и нешто што је вредно!

Како подаци о личности могу бити злоупотребљени?

Замисли, рецимо, да овога лета пред одлазак на море на својим профилима објавиш фотку места где путујеш. Или слику са плаже са поруком: „Видимо се за две недеље, ћао свима!”

Објава ће сигурно прикупити гомилу лајкова и лепих жеља твојих пријатеља и познаника, али може привући и нежељену пажњу.

ЈУПИИИ
КРЕЋЕМО НА
МОРЕЕЕЕЕ!

Запитај се ко би све могао да види ову објаву, осим твојих пријатеља и њихових пријатеља, оних који те прате и оних које ти пратиш. Твоју фотографију неко би могао да подели безброј пута, а ако у објави означиш и адресу свог стана, по повратку кући након летовања може те сачекати непријатно изненађење – обијен стан.

Једном неопрезном објавом или фотографијом откриваш и много података о личности, који могу бити злоупотребљени на различите начине.

Зато су те, још док си био/била на мору, затрпавали рекламама у којима су баш теби нудили туристичке аранжмане, изнајмљивање аутомобила, јефтине авионске карте, смештај у хотелима и апартманима, фламинга на надувавање и још безброј непотребних ствари.

→ Зато унапред размисли ко ће све видети твоје објаве на друштвеним мрежама. Не поклањај своју пажњу и своје податке о личности у дигиталном свету, можда ћеш се покајати

Која су твоја права?

Сети се регистрације свог првог профила на друштвеним мрежама. Пало ти је на памет да наведеш да имаш 15 (18 или чак 50) година, зар не? То није случајно, јер мораш да имаш најмање 15 година како би самостално дао/дала пристанак за обраду својих података о личности на интернету. У супротном, то је могуће једино ако то дозволи твој родитељ или старатељ.

Наравно да би било глупо да нам маторци отварају профил на друштвеним мрежама. С друге стране, чак и када смо старији, често не размишљамо и не знамо:

- ко и како користи наше податке о личности;
- зашто их користи;
- ко их чува и колико дуго;
- да ли их са неким дели

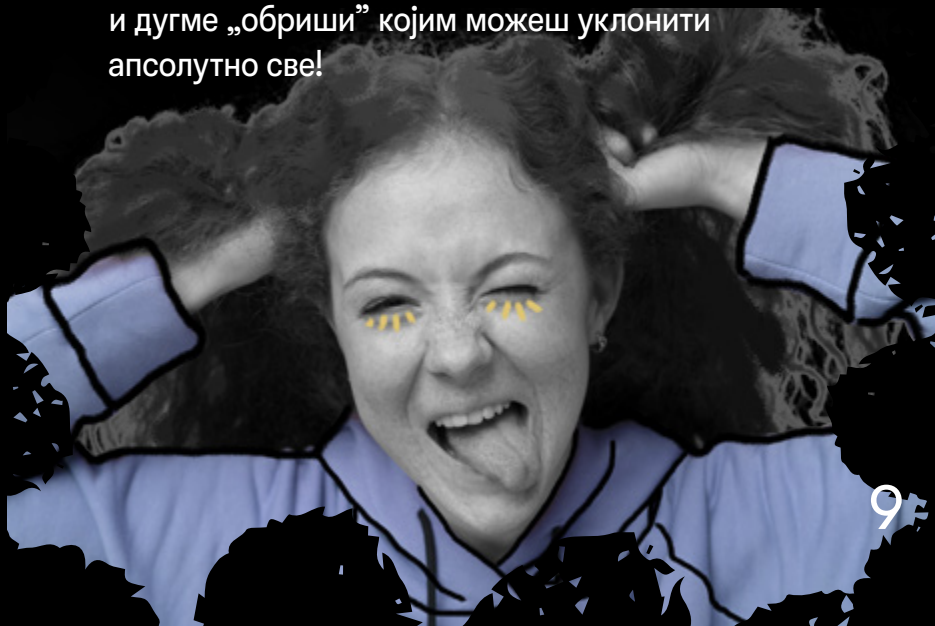
Зато можеш да тражиш – или могу твоји родитељи уместо тебе ако имаш мање од 15 година – од руковаоца да:

- исправи твоје податке или да их допуни;
- твоје податке избрише;
- прекине даље коришћење података.

Твоје је право да знаш све о томе и тако заштитиш своју приватност.

Можда ти се данас чини да то није нарочито важно, али замисли која осећања би те преправила када би сад неко објавио твоје фотографије или снимке из најранијег детињства: слушаш „крш“ музику, падаш на скијању, свађаш се са најбољом другарицом или другом, или си на слици са бившом симпатијом. Можда је у том тренутку, негде у прошлости, била одлична идеја снимати се док играш омиљену игрицу или се глумиш са другарима на журки.

→ Најмањи проблем ће бити блам! Упитај се само где су све твоји подаци о личности и ко их чува у дигиталном свету, где не постоји заборав и дугме „обриши“ којим можеш уклонити апсолутно све!

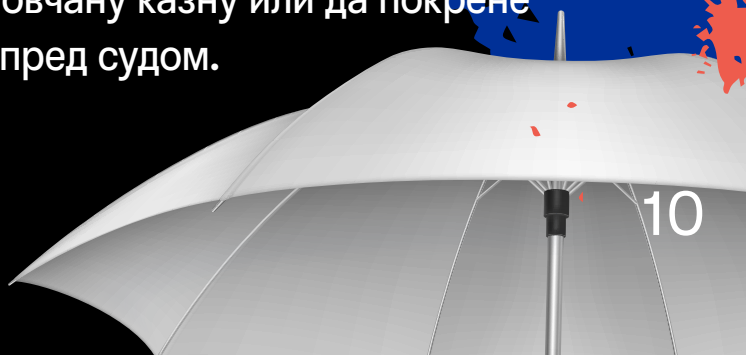
Како се можеш заштитити?

Уколико сматраш да су твоји подаци о личности злоупотребљени, тј. да се незаконито обрађују, да су твоја права ускраћена или повређена, можеш се обратити **Поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности** или директно суду подносећи тужбу.

→ Само да знаш – Повереник није само један човек који би попут суперхероја пратио шта се дешава у целом дигиталном свету. То је институција у којој ради много људи и која ће, када добије твоју притужбу, проверити да ли је дошло до повреде твојих права. Уколико је твоја притужба основана, у том случају ће Повереник наредити оном који користи твоје податке да то исправи.

Такође, уколико је прекршен Закон о заштити података о личности Повереник може да изрекне новчану казну или да покрене поступак пред судом.

Редовно се информиши о својим правима:

poverenik.rs

 @PoverenikSrbija

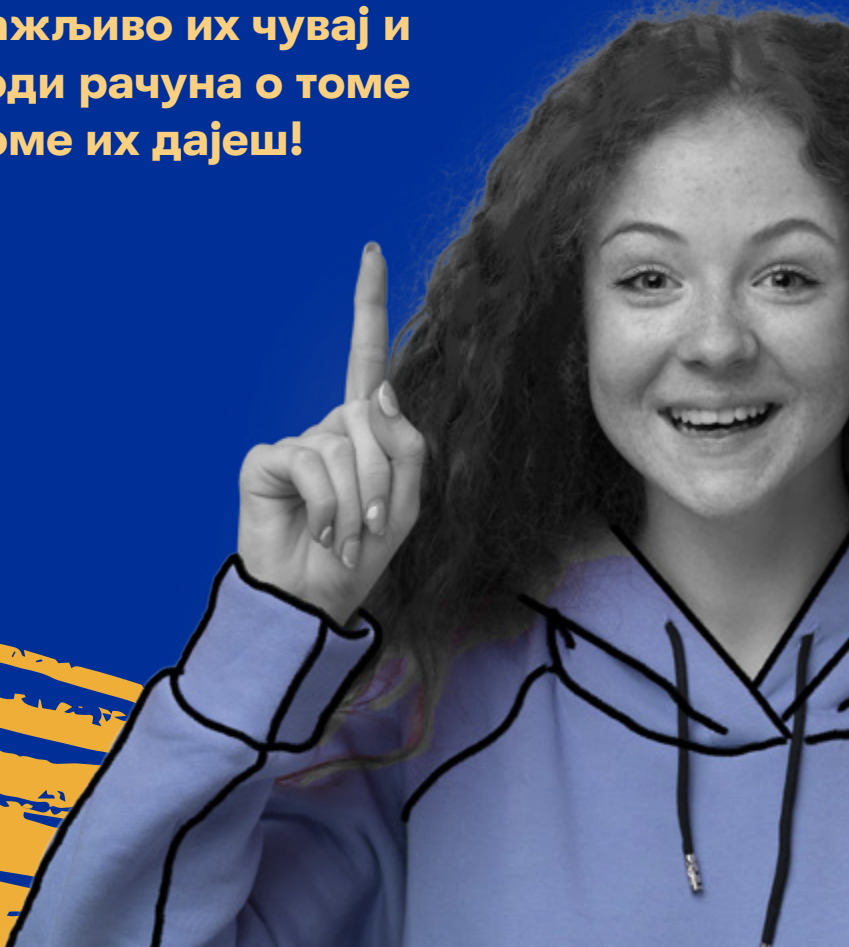
 poverenikrs

или контактирај са Повереником:

011 3408 900

office@poverenik.rs

**Запамти: твоји подаци о личности
су твоја ствар,
пажљиво их чувај и
води рачуна о томе
коме их дајеш!**

Израда ове брошуре у оквиру програма Нова писменост омогућена је уз подршку америчког народа путем Америчке агенције за међународни развој (USAID). Садржај брошуре је искључива одговорност аутора и не представља нужно ставове USAID-а или Владе САД-а.

POVERENIK
ZA INFORMACIJE
OD JAVNOG ZNAČAJA
I ZAŠTITU PODATAKA
O LIČNOSTI

USAID
OD AMERICKOG NARODA

propulsion